

10. ΠΡΟΣΟΧΗ! Τι λέει εκεί;

Οι αφίσες και οι πινακίδες έχουν όσο γίνεται λιγότερες λέξεις, για να διαβάζονται γρήγορα. Μερικές φορές έχουν μόνο τα **αρχικά γράμματα** των λέξεων.

Άσκηση

4

Πρόσεξε τα αρχικά γράμματα και ένωσε την κάθε πινακίδα με αυτό που σημαίνει. Αν δε γνωρίζεις τι είναι καθένα από αυτά, ρώτησε να μάθεις στην τάξη.

Ε.Μ.Υ.

Οργανισμός **Σ**ιδηροδρόμων **Ε**λλάδας

Εθνική **Μ**ετεωρολογική **Υ**πηρεσία

Δημόσια **Ε**πιχείρηση **Η**λεκτρισμού

Οργανισμός **Τ**ηλεπικοινωνιών **Ε**λλάδος

Ελληνικά **Τ**αχυδρομεία

Οι λέξεις που σχηματίζονται από τα αρχικά γράμματα λέγονται **ακρωνύμια**.

Μπορούμε να παίξουμε με τα ακρωνύμια στην τάξη! Γράψτε τα ονόματα όλων των παιδιών στον πίνακα. Έπειτα βρείτε και γράψτε δίπλα στο όνομα του κάθε παιδιού το ακρωνύμιό του.

Το δικό μου, αφού με λένε Χαρά Γεωργίου, θα είναι ΧΑ.ΓΕ. Το δικό σου;

Άσκηση 5

Παρακάτω θα βρεις δέκα λέξεις. Διάλεξε ένα συμμαθητή σου. Αφήστε τη φαντασία σας ελεύθερη και φτιάξτε με αυτές μια απίθανη ιστορία. **Γράψτε** την ιστορία σε μια λευκή σελίδα και φτιάξτε όλοι μαζί ένα μικρό βιβλίο με εικόνες και εξώφυλλο.

αστροναύτης επιβάτης βιβλιοπώλης ράφτης μαθητής
γκιόνης μανάβης Φλεβάρης φούρναρης τραγουδιστής

Άσκηση 6

Μπορείς να βάλεις στη σωστή μορφή τις λέξεις **ναύτης** και **ράφτης**, συμπληρώνοντας έτσι τα κενά;

Ένας προκομμένος έραψε στολή
στο, μα του
η στολή τού ερχότανε μικρή. Τα καπέλα για τους
..... δεν τα φτιάχνουνε
οι

Άσκηση 7

Τα γράμματα γλίστρησαν από τη σελίδα του βιβλίου. Βάλε στη θέση του ό,τι νομίζεις πως λείπει και έπειτα συμπλήρωσε τον πίνακα με δύο δικά σου παραδείγματα.

Κύρια αρσενικά ουσιαστικά	Κοινά αρσενικά ουσιαστικά
ο Γρηγόρης	ο μαθητής
..... Βασίλ..... καθηγητ.....
..... Λευτέρ..... μανάβ.....
.....
.....

Να θυμάσαι!
Τα αρσενικά ουσιαστικά που τελειώνουν σε **-ης** γράφονται με **ήτα**, όπως ο **ταξιδιώτης**.

Άσκηση 8

Μπορείς να καταλάβεις ποιες λέξεις περιγράφουν οι παρακάτω φράσεις; Για να βοηθηθείς, δίνεται η αρχή της κάθε λέξης.

Δύο όμοια σύμφωνα τα χωρίζουμε, όταν οι λέξεις δε χωρούν ολόκληρες στο τέλος της σειράς. Δες ένα παράδειγμα: **Άν-να**.

Μην ξεχάσεις τον τόνο όπου χρειάζεται.

- Κρύβουν πολλές φορές τον ήλιο: **κ ύ ν ν ε φ α**.
- Τα φέρνει ο ταχυδρόμος: **χ ρ** — — —
- — — — — . ● Μετά το τρία είναι το: **τ έ** — — —
- — — — — .
- Η τόλμη λέγεται αλλιώς και: **θ ά** — — — — — .
- Το όνομα της χώρας μας: **ε** — — — — — .
- Μετά την Παρασκευή είναι το: **σ ά** — — —
- — — — — . ● Μας δίνει το μέλι: **μ έ** — — — — — .
- Σε αυτή κολυμπούμε το καλοκαίρι: **θ ά** — — — — — .
- Από αυτή φτιάχνεις πύργους στην παραλία: **ά** — — — — — .

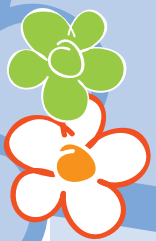
Μάθε να γράφεις σωστά τις λέξεις.

Διάβασε αυτά που γράφει ο πίνακας και σημείωσε τι έμαθες.

Έμαθα...	Πολύ καλά 	Αρκετά καλά
Έμαθα να βρίσκω πληροφορίες από πινακίδες, από μικρές αγγελίες, από ανακοινώσεις και αφίσες.		
Έμαθα να φτιάχνω και εγώ μικρές αγγελίες και αφίσες.		
Έμαθα τι είναι τα ακρωνύμια.		
Έμαθα το οριστικό άρθρο και τις μορφές που παίρνει.		
Έμαθα λέξεις με όμοια σύμφωνα.		
Έμαθα να κλίνω τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ης .		

Άσκηση 1

Άνοιξε **το βιβλίο σου** στη σελίδα 26, δες την αλφαβήτα και σημείωσε σε ποιο σημείο του λεξικού σου νομίζεις πως βρίσκεται η κάθε λέξη.

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
λυχνάρι		✓	
άγαλμα			
ψάρι			
ετικέτα			

Ψάξε τη λέξη	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΗ	ΤΕΛΟΣ
μύλος			
βαλίτσα	✓		
γάτα			
χτένα			

Άσκηση 2

Ξέρεις καλά το λεξικό σου; Σε ποια σελίδα αρχίζουν οι λέξεις από βήτα; από γιώτα; Άνοιξε το λεξικό, σημείωσε τον αριθμό της σελίδας όπου αρχίζει το κάθε γράμμα και αντίγραψε την πρώτη λέξη της σελίδας.

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Β		
Ι		
Φ		
Π		

Γράμμα	Αριθμός σελίδας	Πρώτη λέξη
Λ		
Ο		
Α		
Ζ		

Μάθε να γράφεις **σωστά** αυτές τις λέξεις.

Άσκηση 3

Αναζήτησε τρεις λέξεις με έξι γράμματα στο λεξικό σου. Γράψε τες στα αριστερά τετραγωνάκια. Έπειτα βάλε τα γράμματα της κάθε λέξης σε αλφαβητική σειρά.

Σ	Τ	Ρ	Ο	Φ	Η	→	Η	Ο	Ρ	Σ	Τ	Φ
						→						
						→						
						→						

Άσκηση 4

Παρακάτω έγραψα κάτι για σένα. Για να το διαβάσεις, γράψε κάτω από κάθε αριθμό το σωστό γράμμα. Για παράδειγμα, το δικό μου όνομα γράφεται έτσι:

B A Γ Ι Α
2 - 1 - 3 - 9 - 1.

Αν χρειάζεσαι βοήθεια, κοίταξε την αλφαβήτα που ακολουθεί. Να ξεκινήσεις με κεφαλαίο γράμμα και να τελειώσεις με τελεία. Μην ξεχάσεις να τονίσεις τις λέξεις.

1	2	3	4	5	6	7	8
Αα	Ββ	Γγ	Δδ	Εε	Ζζ	Ηη	Θθ

9	10	11	12	13	14	15	16
Ιι	Κκ	Λλ	Μμ	Νν	Ξξ	Οο	Ππ

17	18	19	20	21	22	23	24
Ρρ	Σσς	Ττ	Υυ	Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω

15-16-15-9-15-18

2-9-1-6-5-19-1-9

18-10-15-13-19-1-21-19-5-9

.....

Μάθε να γράφεις σωστά αυτή τη συμβουλή της Βάγιας.

Άσκηση 5

Γράψε τέσσερα επαγγέλματα που σου αρέσουν. Σε ποια σελίδα του λεξικού σου βρίσκεται το κάθε επάγγελμα;

Θα ήθελα να γίνω: 1	Σελίδα
2	Σελίδα
3.	Σελίδα
4.	Σελίδα

Άσκηση 6

Η Χαρά, ο Λουκάς, ο Αρμπέν και η Γαλήνη φτιάχνουν το δικό τους λεξικό. Για να τους βοηθήσεις, γράψε και εσύ **στο τετράδιό σου** ορισμούς για τις λέξεις:

**δάσκαλος, σκύλος,
μολύβι, χαρά, καλοσύνη, γελώ, μικρός.**

Άσκηση 7

Ο αφηρημένος τυπογράφος δε θυμάται ποια λέξη ταιριάζει στον κάθε ορισμό. Πώς θα τυπώσει τώρα το λεξικό; Αν τον βοηθήσεις, θα σου χρωστά μεγάλη χάρη!

Ένωσε την κάθε λέξη με τον ορισμό της.

ακριβός

Όταν κάτι δε συμβαίνει ούτε μία φορά.

ψώνια

Πληρώνουμε γι' αυτόν πολλά λεφτά.

σπάζω

Αυτά που αγοράζουμε από τα μαγαζιά.

ποτέ

Ρίχνω κάτω και κάνω κομμάτια.

Άσκηση 8

Βρες ποιο από τα παρακάτω επίθετα ταιριάζει στον κάθε ορισμό και συμπλήρωσε τα κενά όπως στο παράδειγμα.

βαρετή άχρηστα αδέσποτο ψηλό ήσυχος

- ❖ Αυτό το παιδί έχει **μεγάλο ύψος**. Είναι ένα παιδί.
- ❖ Αυτά τα αντικείμενα **δε χρησιμεύουν πουθενά**. Είναι αντικείμενα.
- ❖ Αυτό το σκυλί **δεν έχει αφεντικό**. Είναι ένα **αδέσποτο** σκυλί.
- ❖ Αυτός ο άνθρωπος **δεν κάνει φασαρία**. Είναι ένας άνθρωπος.
- ❖ Αυτή η ταινία **με κάνει να βαριέμαι**. Είναι μια ταινία.

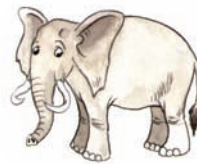

Άσκηση 9

Τι θα έλεγες να λύσουμε ένα σταυρόλεξο;

1. Πάνω σε αυτή καθόμαστε.
2. Τραγούδια που λέμε τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά.
3. Μέρος με πολλά δέντρα.
4. Το αντίθετο της λέξης «σκοτάδι».
5. Το έχουν τα αυτοκίνητα και τα ποδήλατα.
6. Ζώο με μεγάλη προβοσκίδα.
7. Το στρώνουμε στο πάτωμα.
8. Λουλούδι που είναι κίτρινο στο κέντρο και έχει άσπρα πέταλα.

1									
2									3
				4		5			
6									
	7								
8									

Άσκηση 10

Ένωσε τα ονόματα στην αριστερή στήλη με τις λέξεις ή φράσεις στα δεξιά που τους ταιριάζουν.

Περικλής

Καβάλα	•	•	μυθικός ήρωας
Αλβανία	•	•	πόλη
Αιγαίο	•	•	αρχαίος πολιτικός
Όλυμπος	•	•	χώρα
Περικλής	•	•	μουσικός
Ηρακλής	•	•	θάλασσα
Σολωμός	•	•	ποιητής
Μπετόβεν	•	•	βουνό

Λούντβιχ βαν Μπετόβεν

Διονύσιος Σολωμός

Άσκηση 11

Η Χαρά ξαναβλέπει την άσκηση που έκανε στο σχολείο και νομίζει πως κάπου υπάρχει λάθος. Μπορείς να βρεις τα λάθη της Χαράς και να τα σβήσεις;

Ονόματα ζώων	Ονόματα τόπων	Ονόματα ανθρώπων
Βουκεφάλας	Αλεξανδρούπολη	Αριστοφάνης
Αζόρ	Σεφέρης	Θησέας
Ηράκλειο	Γαλλία	Ελύτης
Ντάμπο	Κρήτη	Λαμία

Άσκηση 12

Άνοιξε το λεξικό σου στο γράμμα **γιώτα (I, i)** και αναζήτησε όλα τα κύρια ονόματα. Αντίγραψέ τα στις γραμμές που ακολουθούν.

.....

.....

.....

Άσκηση 13

Μπορείς να υπογραμμίσεις στο παρακάτω κείμενο τα **κύρια ουσιαστικά**;

Στην Κρήτη βασίλευε ο Μίνωας, γιος του Δία και της Ευρώπης. Η γυναίκα του λεγόταν Πασιφάη, και ήταν χαϊδεμένη και απαιτητική, γιατί καταγόταν απ' τον Ήλιο.

Ήθελε το παλάτι όπου θα ζήσει να είναι το πιο όμορφο, το πιο λαμπρό.

Όσα σχέδια της έδειχναν δεν της άρεσαν. Ο Μίνωας ανέθεσε τότε σ' έναν αρχιτέκτονα από την Αθήνα, τον ξακουστό Δαίδαλο, να χτίσει το παλάτι της Κνωσού.

Σε μια πλαγιά στην καταπράσινη Κρήτη, άρχισε ο Δαίδαλος να χτίζει το παλάτι.

Λαμπρές αίθουσες με χρωματιστά ταβάνια, περιστύλια, εσωτερικές αυλές, σκάλες, διάδρομοι. Οι τοίχοι ζωγραφισ-

μένοι με υπέροχα χρώματα. Στις στέγες, πάνω σε κολόνες, ήταν ζωγραφισμένα χρυσά κέρατα ταύρου, για να τιμήσουνε το Δία που έφερε, μεταμορφωμένος σε ταύρο, στην Κρήτη την Ευρώπη.

Σοφία Ζαραμπούκα, «Μυθολογία», Τόμος 10, εκδ. Κέδρος

